

Sygn. akt V KK 163/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 lipca 2015 r.,

sprawy **P. T.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 16 września 2014 r., sygn. akt IV Ka 624/14,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt V K 343/13,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. N. Kancelaria Adwokacka w S. - kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote 80/100), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt V K 343/13, Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie po rozpoznaniu sprawy M. P . i P. T. , uznał oskarżonego P. T. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 280 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Na

podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 15 kwietnia 2013 r. do dnia 16 maja 2013 r. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego P. T. i M. P. solidarnie na rzecz pokrzywdzonego Ł. M. kwotę 2000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Na podstawie art. 627 i 633 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości ½ oraz opłatę w kwocie 400 zł.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego P.T. zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj.:
 - a) art. 4 k.p.k. polegającą na nieuwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego P. T. poprzez uznanie jego niekaralności jako nieistotną z punktu widzenia wieku oskarżonego, a nadto uznanie, iż czynny żal po stronie oskarżonego, poszukiwanie pracy oraz uczęszczanie do szkoły jest wyłącznie wyrazem chęci wywołania „korzystnego wrażenia co do osoby oskarżonego”;
 - b) art. 7 k.p.k. polegającą na oparciu orzeczenia jedynie na tych fragmentach materiału dowodowego, które przemawiają na niekorzyść oskarżonego, pomijając w zupełności zeznania świadka A.T., jak również pozytywną prognozę kryminologiczną oskarżonego;
 - c) art. 424 k.p.k. polegającą na stwierdzeniu, iż P. T. jest osobą dwukrotnie karaną oraz na błędnym wskazaniu osoby pokrzywdzonej, jako M. Ł. zamiast Ł. M.;
 - d) art. 410 k.p.k., polegającą na wybiórczym wyborze okoliczności, które są podstawą do wydania wyroku, również w zakresie orzeczonej kary;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia a polegający na:
 - przyjęciu, że oskarżeni mieli z góry powzięty zamiar dokonania kradzieży telefonu, a nadto dokonali powyższego w ramach przyjętego przez siebie podziału ról;
 - przyjęciu, że oskarżony P. T. wykręcał ręce pokrzywdzonemu;
 - przyjęciu, że w obecnym postępowaniu mamy do czynienia ze znaczną wartością mienia skradzionego;
 - uznaniu przez Sąd I instancji, iż nie było możliwości warunkowego

zawieszenia kary pozbawienia wolności;

- określeniu stopnia społecznej szkodliwości czynu jako bardzo wysokiego;
- uznaniu, że przemoc w stosunku do pokrzywdzonego miała duże nasilenie;
- uznaniu, że oskarżony jest w stanie ponieść koszty procesu podczas, gdy oskarżony P. T. nie posiada żadnego majątku, a dochody uzyskiwane z pracy na podstawie umowy zlecenia są zbyt niskie by mógł on ponieść koszty postępowania bez uszczerbku dla swojego utrzymania;

3. rażąco niewspółmierność kary poprzez wymierzenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności, a nadto kary surowszej od wnioskowanej przez rzecznika interesu publicznego.

W konkluzji skarżący wniósł o:

1. przeprowadzenie bezpośrednio na rozprawie odwoławczej dowodu z dokumentów, a mianowicie:

- dokumentu potwierdzającego, iż oskarżony poszukiwał pracy;
- umowy zlecenia pomiędzy P. T. a M. W. z dnia 14.02.2014 r.;
- zaświadczenia potwierdzającego uczęszczanie P.T. do Liceum Ogólnokształcącego [...] w S.

2. zmianę kwalifikacji prawnej czynu zabronionego poprzez uznanie, że działanie oskarżonego stanowiło wypadek mniejszej wagi z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.;

3. uchylenie wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i wymierzenia oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;

4. zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów przed Sądem I i II instancji;

ewentualnie o:

5. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 r., sygn. akt IV Ka 624/14, Sąd Okręgowy w Szczecinie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy uznając wniesione przez obu obrońców oskarżonych apelacje za oczywiście bezzasadne.

Od powyższego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego P. T. zarzucając mu:

rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, tj.:

1. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 20 k.k. poprzez niezastosowanie przez Sąd I instancji oraz nieustosunkowanie się przez Sąd odwoławczy do zasady indywidualizacji odpowiedzialności współdziałających – skazanych P. T. i M. P. oraz nieletniego A. T. w sytuacji, gdy działanie M. P. oraz nieletniego A. T. doprowadziło do niesłusznego obciążenia P. T. odpowiedzialnością za rozbój i orzeczenia niewspółmiernie wysokiej kary;
2. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. art. 115 § 2 k.k. poprzez pominięcie przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu okoliczności składających się na sposób i okoliczności popełnienia czynu, tj: działania pod wpływem zachowania współsprawcy, dynamiki zdarzenia, a także braku obejmowania zamiarem bezpośrednim działania współsprawcy;
3. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 21 § 1 k.k. poprzez brak uwzględnienia przy wymiarze kary, jako okoliczności łagodzących, właściwości osobistych oskarżonego, rzutujących na ocenę postawy oskarżonego, który przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, przejawiał negatywny stosunek do niego oraz wyraził chęć naprawienia szkody;
4. art. 6 k.p.k. poprzez „wyrażanie zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy P. T., a rzecznikiem interesu publicznego dotyczącego warunków skazania bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, a następnie, po zakończeniu postępowania przygotowawczego, wycofanie się prokuratora z ustalonych warunków, co miało znaczący wpływ na aktywność oskarżonego i jego obrońcy podczas prowadzonego postępowania oraz spowodowało uszczuplenie możliwych do wykorzystania aspektów obrony”;
5. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 391 k.p.k. poprzez zaniechanie przesłuchania świadka A. T. bezpośrednio w toku postępowania sądowego i odczytanie przez Sąd I instancji uprzednio złożonych przez niego zeznań;
6. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na tym, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał lub nie rozpoznał dostatecznie wszystkich

zarzutów wskazanych w apelacji, tj. zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz zarzutu bezpodstawnego obciążenia skazanego odpowiedzialnością za eksces skazanego M. P. oraz nieletniego A. T.;

7. art. 440 k.p.k., gdyż wydane przez Sąd Okręgowy orzeczenie jest rażąco niesprawiedliwe dla oskarżonego P. T.;

8. art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pozorną, chybioną i niepełną kontrolę odwoławczą wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie wobec oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego P. T. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Przystępując do wskazania powodów takiej oceny na wstępie przypomnieć należy, że nadzwyczajny środek odwoławczy jakim jest kasacja zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. wniesiony może być jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Takie unormowanie powoduje, że podstawy kasacji nie może stanowić samoistny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych zarówno, gdy jest on podniesiony wprost, jak i wówczas kiedy, dla ominięcia owego ustawowego ograniczenia, przyjmuje postać zarzutu obrazy prawa. Sąd Najwyższy rozpoznając kasację nie jest bowiem uprawniony do dokonywania ponownej oceny dowodów i w oparciu o jej rezultaty, do sprawdzania poprawności poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, a jedynie do skontrolowania czy orzekające sądy dokonując ustaleń faktycznych, nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć istotny wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku.

Przedmiotem kasacji zgodnie z art. 519 k.p.k. może być zaś jedynie prawomocny i kończący postępowanie wyrok Sądu odwoławczego. Zarzuty podniesione w kasacji pod adresem orzeczenia Sądu I instancji podlegają zatem

rozpatrzeniu przez sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu Sądu odwoławczego.

Autor kasacji wszystkich wspomnianych powyżej regulacji, związanych z funkcją i przedmiotem kasacji, w istocie nie respektuje. Uważna lektura zarzutów z pkt 1, 2, 3 i ich uzasadnienia pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie one w rzeczywistości są powtórzeniem zarzutów apelacyjnych i sprowadzają się do zanegowania przeprowadzonej w sprawie przez Sąd pierwszej instancji i aprobowanej przez Sąd odwoławczy, prawidłowej oceny zebranych dowodów i podważenia dokonanych ustaleń faktycznych, w tym przede wszystkim w zakresie roli P.T. w zdarzeniu będącym przedmiotem zarzutu, jak też oceny jego postępowania w kontekście wymiaru kary. Jakkolwiek powielenie w kasacji argumentacji przedstawionej wcześniej w zwykłym środku odwoławczym może być w niektórych sytuacjach skuteczne, to dotyczy to jedynie przypadków, gdy Sąd odwoławczy nie rozpoznał należycie wszystkich zarzutów apelacyjnych i nie odniósł się do nich w uzasadnieniu swojego orzeczenia zgodnie z dyspozycją art. 457 § 3 k.p.k. Nie jest bowiem funkcją kontroli kasacyjnej ponowne, dublujące niejako kontrolę apelacyjną, rozpoznanie zarzutów stawianych przez skarżącego orzeczeniu sądu pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., IV KK 89/10, OSNwSK 2010/1/848). Kontrolowane orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie spełnia tymczasem standard wyznaczony przez art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy przeprowadził kontrolę instancyjną zaskarżonego apelacją orzeczenia w sposób wszechstronny i wnikliwy, nie pomijając w swoich rozważaniach żadnego z podniesionych w apelacji zarzutów. Uzasadnienie orzeczenia Sądu odwoławczego zawiera powody jego rozstrzygnięcia oraz argumentację wyjaśniającą w sposób logiczny i rzeczowy, dlaczego nie podzielono zarzutów i wniosków zawartych w apelacji obrońcy.

Podobnie nietrafny jest zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. Jedynie dla przypomnienia zasygnalizować należy, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. może być naruszony jedynie wówczas, kiedy Sąd odwoławczy w ogóle nie ustosunkuje się do określonego zarzutu wskazanego w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2013 r., II KK 127/12, Prok. i Pr.-wkł. 2013/5/19, LEX nr 1277698).

Tymczasem skarżący podstawą zarzutu czyni brak dostatecznie wnikliwego odniesienia się przez Sąd Okręgowy w Szczecinie do podniesionych w apelacji zarzutów. Znamienne jest przy tym, że zarzut naruszenia przepisów art. 20 k.k. oraz art. 21 § 1 k.k. nie był w ogóle podnoszony w postępowaniu apelacyjnym.

W procedowaniu Sądu Okręgowego w Szczecinie nie sposób nadto doszukać się naruszenia zasady określonej w art. 7 k.p.k. W swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy wielokrotnie podnosił, że skuteczne podniesienie pod adresem Sądu odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. możliwe jest, co do zasady wówczas, gdy Sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia Sądu I instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 2003 r., III KK 11/03, LEX nr 80301; z dnia 4 maja 2005 r., II KK 399/04, LEX nr 199795; z dnia 6 marca 2007 r., IV KK 362/06, LEX nr 467527). W omawianym przypadku Sąd odwoławczy nie poczynił odmiennych ustaleń faktycznych i zaaprobował ocenę dowodów, a w konsekwencji ustalenia faktyczne, poczynione przez sąd a quo. Przeprowadzona w tym zakresie analiza jest wbrew twierdzeniom skarżącego logiczna, spójna, konsekwentna i brak jest jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, aby miała ona charakter dowolny.

Także czwarty zarzut kasacji obrońcy oskarżonego P. T. ocenić należy, jako chybiony. Prawo do obrony w procesie karnym wynika z art. 42 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także z traktatów międzynarodowych i znajduje swój wyraz w fundamentalnej zasadzie procesu karnego zawartej w art. 6 k.p.k. Prawo to obejmuje zarówno prawo do osobistej obecności w trakcie przeprowadzanych czynności procesowych, w tym zwłaszcza do obecności w trakcie rozprawy, jak i prawo do korzystania z pomocy obrońcy. W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, że prawo skazanego P. T. do obrony zarówno w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji oraz w trakcie rozprawy odwoławczej było respektowane. Powoływanie się przez obrońcę na uszczuplenie możliwych do wykorzystania aspektów obrony wskutek „wycofania się” prokuratora z ustalonych warunków skazania, świadczy o niezrozumieniu przez obrońcę założeń instytucji skazania bez rozprawy z art. 335 k.p.k., czy dobrowolnego poddania się karze (art.

387 k.p.k.). Analiza akt sprawy, w tym protokołu rozprawy z dnia 9 września 2013 r., przeczy twierdzeniu, aby pomiędzy prokuratorem a skazanym, bądź jego obrońcą, doszło do jakichkolwiek porozumień w kwestii warunków skazania, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego. Jedynie dla przypomnienia zasygnalizować należy, że inicjatywa wystąpienia z wnioskiem w trybie art. 387 k.p.k. leży po stronie oskarżonego, nie zaś oskarżyciela publicznego. Skarżący zdaje się również zapominać, że decyzja o zastosowaniu odpowiedniej reakcji prawnokarnej ostatecznie leży w gestii niezawisłego i niezależnego Sądu, który czyni to samodzielnie, nie będąc przy tym ograniczony wnioskami prokuratora (art. 8 k.p.k.).

Podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 391 k.p.k. został w sposób rzetelny rozpoznany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, na skutek apelacji obrońcy oskarżonego M. P. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód (s. 5 - 6 uzasadnienia). Jedynie na marginesie podnieść należy, że nie można mówić o naruszeniu art. 391 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy sąd, mimo szeregu czynności, nie jest w stanie ustalić miejsca aktualnego pobytu świadka. W realiach rozpoznawanej sprawy nie ulega przy tym wątpliwości, że przeszkoda w bezpośrednim przesłuchaniu świadka A. T. miała charakter trwały i rzeczywisty.

Nietrafny jest również podnoszony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 440 k.p.k. Przepis ten znajduje bowiem zastosowanie dopiero wówczas, gdy niemożliwe jest uwzględnienie zarzutów zawartych w środku odwoławczym. Oznacza to więc, że w sprawie muszą zaistnieć uchybienia, inne niż wskazane w apelacji, waga których powoduje, że utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że nieskorzystanie z tej możliwości przez sąd z urzędu nie stanowi w ogóle naruszenia prawa. Jest ono bowiem wyrazem przekonania sądu o sprawiedliwości wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2003 r., III KKN 129/01, LEX nr 77027).

Zasługiwał na uwzględnienie złożony przez obrońcę wniosek o zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej. Znajduje on podstawę prawną w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 Nr 146, poz. 1188), zaś wysokość zasądzonej kwoty wynika z § 14 ust. 3 pkt 1

Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. Nr 461).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 3 k.p.k. orzekł, jak w postanowieniu.